

Inhoudsopgave

Vakantiebeelden	1
Verenigingsgegevens, Agenda	2
Bestuurzaken, In Memoriam	2
Grillige gemiddelden	3
De Pen ... Marjolein de Jong	4
Uit het nieuws	5
Foto's lezingen 18 juni 2008	6
Verslag lezingenavond 18 juni 2008	7
Bedankt!	8
Colofon	8

Vakantiebeelden

Natuurgeweld, brand en denken over risico's

Terwijl voor velen de vakantie net is begonnen, zit de mijne er al weer op: Tweeëneenhalve week in een huisje in **Bretagne**. Even weg van de dagelijkse besommeringen, even opladen, andere omgeving, andere gedachten. Hoewel? Ook op vakantie blijkt dat het vakgebied je nooit geheel met rust laat....

Gonda en ik hadden onze auto volgeladen en via twee hotelovernachtingen (ja, uiteraard kijk je dan hoe de vluchtroutes zijn en waar de brandblussers zitten) in **Rouen** en **Mont St-Michel** gingen we naar een gloednieuw bungalowparkje net onder **Brest** (Pentrez plage). En ook daar hadden we snel een tweede uitgang gevonden: langs het korenveld dat aan ons huisje grensde. Liep een beetje scheef en hobbelig, maar hé: als het nodig is, is het toch handig om een alternatieve route te kennen!

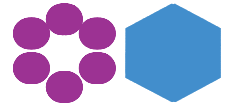
Een paar beelden wil ik graag met jullie delen, zo is **Rouen** de plaats waar *Jean d'Arc* op de brandstapel is gezet (ook vroeger kende men het begrip beroepsrisico) en bij **Mont St-Michel** dachten we even dat we een helikopter zagen crashen. Gelukkig bedriegt hier de schijn, want het is slechts een zeer grote stofwolk die opstuift door de rotors!

Voor wie **Bretagne** nog niet kent: het gebied heeft prachtige natuur, getijdeverschillen van 12 meter (verticaal), prachtige oude plaatsjes en lekkere crêpes en cider. Daarnaast prachtige tuibruggen zoals de *Pont de Normandie* en de *Pont de Terenez* (beiden van dezelfde ontwerper als de *brug van Millau*). Het weer was ook prachtig afwisselend: de eerste week stralend zomerweer, de laatste week storm en regen! Terug in Nederland ruim anderhalf uur gedaan over het stukje **grens – Rotterdam** als gevolg van een ongeval op de *Moerdijkbrug*, maar we zijn weer thuis! De mail doorlezen waarbij *Martijn* een flinke dosis nieuwsberichten heeft aangeleverd, de gebeurtenissen rondom de *brand op de TU Delft* volgen en terwijl ik dit stukje typ, meldt de radio dat er weer *bosbranden* zijn in **Griekenland** en *overstromingen* in het oostblok.

Er blijft dus genoeg stof om actief te blijven in het veld van de risicoanalyse en bedrijfszekerheid. Zozeer zelfs dat twee van onze leden het op zich hebben genomen om ons dieper in te wijden in het begrip risico. De leden die er op 18 juni niet bij waren, kunnen hier de recensie lezen (en natuurlijk de presentaties vinden op de website). Daarnaast komt er na de vakantie nog een vervolgbijeenkomst en zal *Johan de Knijff* een serie artikelen publiceren. Het eerste deel vindt u op pagina drie.

Reacties zijn van harte welkom en worden zeer gewaardeerd.

Peter Blanker

Verenigingsgegevens

Het doel van de **NVRB** is "bijdragen aan de ontwikkeling van de analyse en beheersing van risico's en bedrijfszekerheid alsmede de toepassing en kwaliteit daarvan te bevorderen door kennisoverdracht en uitwisseling van ervaring".

Aanmelding lidmaatschap en wijzigingen gegevens leden

Secretariaat **NVRB** (tijdelijk)

Jos Wessels

p/a TNO Bouw

Postbus 49

2600 AA Delft

tel 015 – 276 3205

E-mail secretaris@nvr.nl

Aanmelding en informatie NVRB-bijeenkomsten

Programma Commissie **NVRB**

Cornelia Damstra

p/a Movares Nederland B.V.

Postbus 2855

3500 GW Utrecht

tel 06 – 5350 2677

E-mail activiteiten@nvr.nl

De website van de NVRB is te vinden op <http://www.nvr.nl>

Agenda

Lezingavond Schijnobjectiviteit in faalfrequenties –externe veiligheid, begin september 2008.

Avond met bijdrages vanuit de diverse **werkgroepen**, oktober 2008.

Congres Risicomanagement 2008, 4 november 2008, Papendal.

Accepteren en ontkennen van risico's, dat is het onderwerp van dit congres. Zoals gebruikelijk is de organisatie in handen van **NVRB**, **RISNET** en **IPMA-NL**. Zie ook www.congresrisicomanagement.nl

ISSRE 2008, 11-14 november 2008

Een internationaal symposium voor software reliability. Voor het indienen van volwaardige wetenschappelijke artikelen is het te laat, maar voor fast abstracts van een paar A4-tjes is nog tijd genoeg!

Zie <http://www.csc2.ncsu.edu/conferences/issre/2008>

ALV Genootschap voor Risicomanagement en thema-bijeenkomst,

13 november 2008. Deelname aan de themabijeenkomsten van het GVRM staat ook open voor **NVRB-leden**. Meer info en aanmelden via www.gvrm.nl

Universiteitendag, december 2008.

Bestuurszaken

Archief Nieuwsbrieven deels openbaar

Het bestuur heeft besloten dat de **NVRB**-nieuwsbrieven van zes maanden en ouder op het openbare deel van de website geplaatst moeten worden. In 2007 is besloten om alle nieuwsbrieven achter het beschermde ledendeel te plaatsen. De gedachte hierachter was, dat de leden voor de nieuwsbrief betalen en dat het daarom niet goed is als deze zomaar toegankelijk is voor iedereen. De huidige opvatting in het bestuur is, dat de nieuwsbrieven van zes maanden en ouder openbaar zouden moeten zijn, omdat deze 'open source' bijdraagt aan het doel van onze vereniging. De leden behouden de exclusieve toegang tot de nieuwsbrieven gedurende zes maanden. De praktische invulling hiervan is dat altijd de drie meest recente nieuwsbrieven alleen voor leden toegankelijk zijn.

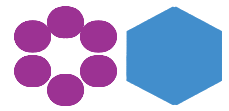
NVRB Nieuwsbrief wordt ongesealed verzonden

Hoewel oorspronkelijk was afgesproken met de drukker (SMIC) om de **NVRB**-nieuwsbrief gesealed te versturen, ziet het bestuur daar inmiddels van af. De redenen hiervoor zijn dat dit zonde van het geld en het milieu is.

In memoriam Henk de Wit

Tot ons leedwezen ontving de redactie medio juni het bericht dat de heer ing. H.W. (Henk) de Wit op 16 mei jongstleden is komen te overlijden. Henk de Wit was werkzaam bij **BAM Infraconsult**, afdeling RAMS-Risk Management. Zijn werkzaamheden zijn overgenomen door de heer ir. C.J.M. (Cees) Hesseling (tel.nr 0345 471774).

Namens het **NVRB**-bestuur wensen wij de familie en collega's van Henk veel sterkte met dit verlies.

Grillige gemiddelden

Risicozoeker 1, *Johan de Knijff*

Een gemiddelde waardering van een serie uitkomsten is zó voor de hand liggend, dat we ons nauwelijks kunnen voorstellen dat het optuigen van dit concept vier eeuwen heeft geduurd. Een begin is wanneer *Gerolamo Cardano* bedenkt dat de serie mogelijke uitkomsten een al dan niet aantrekkelijke opbrengst bepaalt, ergens vóór de publicatie van zijn *Liber de ludo aleae* (Boek over het dobbelspel) in 1563. Hij sprak nog niet van verwachtingswaarde, dat net zo als frequentie, kansruimte en limiet in de eeuwen daarna zou ontstaan. Een opbouw die we even laten eindigen in 1944, met het begrip verwachte utiliteit van *Morgenstern* en *Von Neumann*. Maar is zo'n slim gemiddelde ook bruikbaar als risico? Niet bij zeldzame gebeurtenissen. Via een concreet uitstapje met het beleid LPG-tankstations is deze bewering te illustreren. Het ministerie van VROM claimt dat in 2010 dit beleid voltooid is. Dan wordt namelijk de situatie bereikt dat bij geen enkel station een omwonende meer dan $1E-6$ onherstelbare gevolgen per jaar oploopt. Alleen al doordat er een paar duizend van dergelijke bronnen in Nederland zijn, is de verwachting op een ('n) groot ongeval met LPG (ergens) in Nederland natuurlijk groter. Zeg eens per eeuw, maar dan nog kunnen we spreken van een zeldzaam ongeval. Onderdeel van een succesvol beleid. Waarvan de opbrengst per jaar als volgt is voor te stellen: $B = O + K + p.R$

Voorop in die beleidsopbrengst staat een positieve term O, met daarin direct optredende opbrengsten, zoals veiligheidsgevoel bij de burger en ambtelijk succes met grote ongevallen. K zijn directe kosten, zichtbaar in jaarbudgetten en minder zichtbaar in economische kosten. En p is de eerder genoemde kans op een groot ongeval per eeuw, dus $1E-2$ maal een kostenuitkomst R bij het optreden van het ongeval. Mogelijk verminderd door het beleid, maar we zullen verderop zien dat dit voor de onbruikbaarheid van dit gemiddelde geen rol speelt. Tot slot veronderstellen we over de benodigde waarderingfuncties niet meer dan dat ze bestaan (een bij utiliteiten gebruikelijke truc), en bestaat een opbrengst B. Of de eenheid nu euro/jr of beleidsschouderklompesdichtheid is, per miljoen jaar mogen we aannemen dat er een positief getal uitkomt. Een nette gemiddelde opbrengst, bepaalbaar voor elke tijdsduur. Toch is er met bij het modelleren iets fout gegaan, dat zichtbaar is te maken door ons twee soorten jaren voor te stellen. Een gewoon jaar is zonder ongeval, verreweg de meeste jaren. Voor een uitzondering met LPG moeten terug tot 1977, een jaar met een verast LPG-station in Wijchem door een BLEVE, en met enige tientallen Nederlandse doden op

Los Alfaques na, eveneens een ongeval met een LPG-tankauto. In de meeste jaren zijn dus de baten van LPG-beleid weinig zichtbaar. In tegenstelling tot de kosten, die in allerlei vormen het beleid hinderen. In euros door schadevergoedingen bij in te trekken vergunningen, in protesten wanneer de kosten van maatregelen bij de branche worden neergelegd, en in voortdurende bestuurlijke moeilijkheden doordat (lagere) overheden vele meters rond zo'n station niet mogen bouwen. In zo'n jaar zal de beleidswaarderingfunctie geen aantrekkelijke uitkomst hebben.

Het gevolg van elk jaar kosten en geen zichtbare baten was voorspelbaar en is voorstelbaar. Een korte detour voordat we een jaar met ongeval uitdiepen. In 1981 was het beleid om de eerste 150 meter rond een LPG-tankstation proberen vrij te houden. Die afstand is ongeveer de straal van het ongevalstype BLEVE en een indicatie voor het gebied met dodelijke slachtoffers. Via een kansbenadering ging daarna het vrij te houden gebied rond de tankauto naar 80-110 meter. In 2007 is een volledige implementatie van maatregelen aan alle tankauto's vóórondersteld, met alvast een lagere afstand van 25-40 meter. Volgens de $1E-6$ is het nu op enige tientallen meters afstand veilig genoeg, en raakt VROM niet zoveel geld en een gemeente niet zoveel bouwgrond kwijt als in 1981 nodig leek.

Dan nu een ongewoon jaar, als ergens in Nederland een slachtoffer valt door een ongeval met een LPG-tank. De straal van die BLEVE is natuurlijk nog steeds 150 meter, en in 2010 zijn er rond duizend tankstations in Nederland waarbinnen die afstand inderdaad de voor dit scenario benodigde omwonende voorhanden is. De Tweede Kamer is te klein: geïnformeerd over een opgelost LPG-probleem terwijl er niet is gesaneerd of zelfs bijgebouwd. We horen de minister van VROM al uitleggen wat een risicobenadering is, dat bouwen nu eenmaal nodig is in dit volle land, dat de Kamer zelf heeft ingestemd met dit beleid. En vrezen voor haar politieke leven. Dat het departement weinig positieve opbrengst ziet, is al een understatement. De burger zal spreken van een falend beleid, met een opbrengst die zéker in de min staat. Het beleid zal vervolgens ook bijgesteld worden, als we mogen afgaan op de fall-out van Oosting na de vuurwerkkramp.

B faalt derhalve als beleidsindicator voor de gemiddelde opbrengsten van een al dan niet voorkómen ongeval. De oorzaak zit niet in de waarderingfuncties, slecht communicateerbare opbrengsten, keuze van het beleidsvoorbeeld, maar in de combinatie van zeldzaam en groot. De (langdurige) voordelen van het beleid kunnen niet worden opgeteld bij de (kortstondige maar zeer heftige) reacties na een verstoring.

We hebben dus een gemiddelde, dat over een langere periode positief is, maar instort bij het optreden van de eerste negatieve uitkomst. Dat is niet uniek voor het hierboven geschetste beleidsprobleem: veel spelstrategieën voor het casino, portefeuille-modellen voor beleggers en verzekeringen tegen catastrofes, falen bij dezelfde omstandigheid: doordat de risicohouder een zeldzame maar zeer negatieve uitkomst niet kan dragen. In het model bestaat de gemiddelde uitkomst als getal, maar is in bepaalde gevallen zonder betekenis. In werkelijkheid bestaan alle mogelijke uitkomsten niet gelijktijdig, maar treden één voor één op.

The frequency or probability of the loss, in and by itself, is totally irrelevant. It needs to be judged in connection with the magnitude of the outcome.

N.N. Taleb
in *Fooled by Randomness*,
2004, Penguin, p.98

De Pen ... Marjolein de Jong

Toen ik gevraagd werd om iets over mijzelf te vertellen in de nieuwsbrief van de **NVRB** was ik erg verrast. Omdat ik nog maar kort werk bij **HKV lijn in water** en vrij 'nieuw' ben in de Nederlandse wereld van risico's en overstromingen.

Tijdens mijn studie Internationaal Watermanagement in *Wageningen* ging het vooral over droogtes en hoe verschillende groepen het water samen konden verdelen. Tijdens mijn afstudeervak in Zuid Afrika zag ik dat verschillende boeren investeringen deden op grond van zeer onzekere waterzekerheid. Ik werd nieuwsgierig naar hun motieven. Het bleek dat elke boer een informele manier had om te bepalen of ze uiteindelijk wel of geen water zouden krijgen. En waar ze op vertrouwden om hun risico's in te schatten. Zo keek de wat kleinere boerderijhouder bijvoorbeeld naar de reservoirs van de grote commerciële boer. Wanneer deze bijna leeg waren wist de wat kleinere boer zeker dat binnenkort de dam opengezet zou worden. Iets waar hij zelf geen geld voor had (voor een release moest er betaald worden), maar wel van kon profiteren door daarvan water op te vangen. De grotere commerciële boeren aan het einde van het systeem hadden juist weer geen waterrechten maar bleven wel uitbreiden. Dit omdat ze vertrouwen hadden in hun waterbesparende irrigatietechnologie, de overheid die hun wel die rechten leken te gaan geven en natuurlijk in de andere boeren in het gebied die gedoogden dat ze ook water gebruikten.

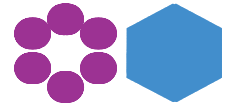
Deze rol van deze sociale en institutionele aspecten van risicoanalyse en -beheersing binnen watermanagement staan nu ook centraal in mijn werk bij **HKV lijn in water**. Hier ben ik bij de adviesgroep Calamiteitenmanagement en Informatiebeheer bezig aan een promotieonderzoek naar overstromingen en evacuaties. Dit is in samenwerking met de Vrije Universiteit Amsterdam. Nu Nederland door een toenemend overstromingsrisico, naast risicobeheersing, steeds meer met crisisbeheersing te maken krijgt (voor als het toch mis dreigt te gaan) zijn zelfredzaamheid en veerkracht begrippen die hierbij nu de aandacht krijgen. Dit heeft consequenties voor de rol van burgers en bedrijven in tijden van overstromingen, die moeten zich daarvan bewust worden en de mogelijkheid krijgen hier iets mee te kunnen doen. Om als overheid beslissingen te kunnen maken over wat burgers en bedrijven zelf moeten kunnen tijdens en na een crisissituatie, maar ook om als burger en bedrijf de situatie in te kunnen schatten en te reageren, moet duidelijk zijn waar wel en niet op gerekend kan worden. Om deze processen te faciliteren zijn de capaciteiten en het gedrag van de maatschappij en de overheid essentieel. Dit zijn de onderwerpen waarop ik me in mijn onderzoek ga richten. Ik sta echter aan het begin van het onderzoeksproces en dit alles zal nog duidelijker vorm moeten krijgen. *Tips zijn daarom altijd welkom.....!!*

Marjolein de Jong
(HKV Lijn in Water)

Naast mijn onderzoek werk ik bij **HKV lijn in water** binnen mijn groep mee aan verschillende projecten waar we o.a. overstromingsrisico's berekenen en deze in scenario's zetten. Hiermee laten we organisaties en overheden van lokaal tot nationaal niveau de risico's in hun gebied zien. Vervolgens kijken we naar de rol die ze nu al kunnen hebben in de voorbereiding op en tijdens de crisissituaties en evacuaties zelf. Verder zit ik samen met een groep enthousiaste jonge waterprofessionals in de Jonge Deltacommissie. Deze commissie heeft als doel ideeën van jonge professionals te mobiliseren over de Nederlandse waterveiligheid. Hierbij ligt de nadruk op ideeën waar vandaag de dag al begonnen kan worden, in tegenstelling tot de Deltacommissie welke meer naar de langere termijn strategie kijkt. We hebben net een symposium achter de rug en de 60 binnengekomen ideeën zijn toen aangeboden aan de Deltacommissie. Het enthousiasme waarmee er gereageerd werd door zowel de jonge als de oude generatie geeft echt wel een kick. Daarom heb ik dan ook alle vertrouwen in de weerbaarheid van onze maatschappij als gaat om risico's rond hoog water en overstromingen!

Marjolein de Jong

Uit het nieuws

Kans op verdrinkingsdood het grootst bij kind van asielzoeker

Kinderen van asielzoekers lopen vier tot acht keer meer kans om te verdrinken dan Nederlandse kinderen. Demograaf *M.J. Garssen* en statistisch analist *J. Hoogenboezem* van het **CBS** publiceren hierover in het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde. Tussen 1996 en 2005 verdrinken in Nederland 2763 mensen, van wie er 266 nog geen tien jaar oud waren. 41 keer betrof het een kind van een asielzoeker. De grote groep verdrinken asielkinderen kwamen veelal uit droge landen als Afghanistan, Irak, Iran, Rwanda en Burundi. Daardoor kunnen ze de risico's van water hebben onderschat, aldus de onderzoekers. Het werkelijke aantal sterfgevallen onder niet-westerse allochtonen ligt vermoedelijk hoger, omdat niet alle gegevens van mensen die ooit een asielverzoek hebben ingediend bij het CBS bekend zijn en omdat de illegalen een vrij onzichtbare groep vormen. Voorlichting, toezicht op jonge kinderen en zwembaden voor de oudere kinderen bieden volgens de onderzoekers mogelijkheden om het verdrinkingspercentage te verlagen.

Bron: Trouw, 24-05-2008

Stemanalyse helpt bij fraudebestrijding

Het Departement voor Werk en Pensioenen in het Verenigd Koninkrijk heeft aangekondigd dat het gebruik van stemanalyse (Voice Risk Analysis) wil uitbreiden bij diensten die huursubsidie verstrekken. Steden als **Birmingham** en **Edinburgh** gebruiken de technologie al en zijn enthousiast. De anti-fraude minister *James Plaskitt* zegt dat de positieve feedback van gemeenten aantoont dat de technologie frauduleuze aanvragen helpt voorkomen. Terechte aanvragen worden dankzij de technologie sneller en eenvoudiger afgehandeld.

Voice Risk Analysis analyseert op het moment van de aanvraag veranderingen in stemfrequentie en waarschuwt de operator bij antwoorden die een potentieel risico aanduiden. De operator kan dan de relevantie van de bewering inschatten en zijn eigen oordeel vormen over het risico, op basis van de Voice Risk Analysis en bijbehorende gedragsanalytische vaardigheden waarin zij worden getraind. De operator neemt het besluit tot wel of niet toekennen van de subsidie, ondersteund door de technologie. Meer dan 70 procent van de aanvragers worden normaalgesproken ingeschat als laag risico en aan deze groep worden subsidies snel uitgekeerd. De minderheid is geïdentificeerd als potentieel risico en deze groep ondergaat een verdere verificatie die ervoor zorgt dat niemand ten onrechte subsidie geweigerd wordt, terwijl ook fraudegevallen worden bestreden.

Een Britse werkgeversvereniging wil nu de stemanalyse technologie gebruiken om onterechte ziekmeldingen van werknemers tegen te gaan.

Bron o.a.: tehradar.com

Gewonde bij opruimwerkzaamheden

In de ochtend van 24 juli 2008 is een 37-jarige man gewond geraakt op het terrein van de faculteit Bouwkunde. Een betonnen plaat viel op zijn graafmachine. De man raakte bekneld. De brandweer, de politie en verschillende ambulancediensten zijn ter plekke. Bovendien is de traumaheli geland op het TU parkeerterrein naast de Van der Burghweg, **Delft**.

Terrorisme verzekeringen

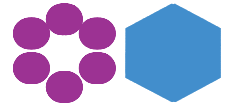
In het onwaarschijnlijke geval dat Al-Qaida een openbaar gebouw in de gemeente **Shrewsbury** in Massachusetts opblaast, kan de schadeverzekeraar van die plaats een grote claim verwachten. Als terroristen echter om de een of andere reden besluiten om het nabijgelegen **Worcester** te treffen, is die gemeente niet verzekerd voor de gevolgschade.

Het contrast komt voort uit een keuze die gemeenten moeten maken sinds verzekeraars zijn begonnen met het uitsluiten van verliezen als gevolg van terroristische aanslagen, nadat zij tientallen miljarden dollars aan claims kregen na 11 september 2001.

Sommige gemeenten hebben ervoor gekozen om ergens tussen een paar honderd tot een paar duizend dollar per jaar te betalen voor een terrorismeverzekering. Zij gaan ervan uit dat het een kleine investering is om een potentieel kostbaar gat in hun verzekeringsdekking te dichten. Anderen wijzen terrorismedekking voor kleine gemeenten af als geldverspilling.

De burgemeester van een kleine gemeente slaapt niet minder van het feit dat hij geen terrorismeverzekering heeft: "Als ik geld zou moeten zetten op de gebeurtenis dat **Gardner**, mijn stad, de plaats van een terroristische aanslag zou zijn, denk ik dat ik de weddenschap zou verliezen. Ik denk dat de verzekeringswereld ons angst probeert aan te praten." Maar de burgemeester van **Shrewsbury** maakt zich zorgen dat zijn gemeente kwetsbaar is voor grote verliezen, omdat de definitie van terrorisme niet duidelijk is. Hij vraagt zich af of een extreme destructieve daad van vandalisme ook terrorisme genoemd kan worden, waardoor het niet onder de standaardverzekering van de gemeente zou vallen? "Zou jij een in situatie willen zitten, waar er sprake is van verliezen, en waarin gezocht moet worden naar de definitie van dat verlies?" De dekking is goed voor onze gemoedsrust, zodat wij ons niet hoeven bemoeien met de definitie van het verlies. Die gemoedsrust kost de gemeente 5000 dollar per jaar. Daarvoor is schade aan onroerend goed gedekt, maar niet de schade van daarop volgende aansprakelijkheidsclaims.

Bron: www.telegram.com

Brand Bouwkunde TU Delft

Een felle brand heeft **dinsdag 13 mei 2008** het gebouw van de faculteit Bouwkunde van de Technische Universiteit in Delft verwoest. Een deel van het complex is ingestort. Niemand raakte gewond en het werk van de studenten dat op de computerservers van de universiteit was opgeslagen, bleef bewaard.

Alle twee- tot driehonderd mensen die bij het uitbreken van de brand in het gebouw waren, konden tijdig vertrekken maar moesten veelal wel hun spullen achterlaten. Leek de vuurzee in de loop van de middag te minderen, hij laaide toch weer op en sloeg over naar de noordelijke vleugel van het faculteitsgebouw.

Een studentenflat tegenover het pand werd ontruimd en bewoners van de wijken Voorhof, Buitenhof en Tanthof kregen het advies deuren en ramen gesloten te houden, omdat mogelijk asbestdampen zouden kunnen vrijkomen. De brandweer nam echter geen grote concentraties gevaarlijke stoffen waar.

185 Brandweerlieden bestreden met vijftig wagens de vuurzee. Omdat instortingsgevaar dreigde, konden zij slechts van buitenaf blussen. Volgens een woordvoerder van de brandweer was "de brand het hevigst op het punt waar de draagconstructie zit".

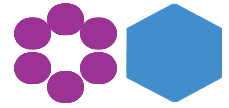
De oorzaak van de vuurzee was kortsluiting. De decaan van de faculteit, *Wytze Patijn*, zei dat een waterleiding op de zevende verdieping van het pand aan de Berlageweg vroeg in de ochtend sprong, waarna het water rond kwart over negen kortsluiting veroorzaakte bij een koffieautomaat een verdieping lager.

Bron: www.nu.nl zie ook: <http://www.elsevier.nl>

Foto's lezingen 18 juni 2008

Verslag lezingenavond 18 juni 2008

De lezingenavond van **18 juni 2008** was gelukkig weer goed bezocht: een kleine 30 personen waren naar Utrecht gekomen om te horen over de geldigheid van het risico-instrument. Hieronder een gezamenlijke impressie van onze leden *Andre Besemer* en *Frans Rekers*.

Voorafgegaan door een goed verzorgde broodmaaltijd in een ontspannen ambiance werd in een tweeluik door respectievelijk drs. *Rob Badoux* en ir. *Johan de Knijff* een toelichting gegeven op het gebruik van het begrip 'risico'.

Rob Badoux is één van de grondleggers van het vakgebied **Risicoanalyse en bedrijfszekerheid** binnen Nederland en Europa. Deze lezing verzorgde hij op persoonlijke titel en hij startte dan ook direkt met een disclaimer om het risico uit te sluiten gekapitteld te kunnen worden op wat hij te berde ging brengen. Uitgaande van de subtitel **Risico in perspectief** werd gesproken over wat risico NIET is, de mogelijke onstane verwarring werd in de tweede lezing ontknoopt.

Om de intentie van dit begrip duidelijk te maken heeft *Badoux* er op diverse manieren tegenaan gekeken en wel de volgende:

- *) een definitie ervan;
- *) hoe wordt het zoal gebruikt;
- *) hoe wordt risico door slachtoffers zelf beleefd;
- *) hoe worden kansen behorend bij dit begrip begrepen;
- *) waardoor komt het dat een samenleving soms meer geroerd wordt door een gering risico dan door een groot risico?

Met zijn verhaal behorende bij deze gezichtspunten heeft *Badoux* aan kunnen geven hoe divers het begrip risico eigenlijk is. Vandaar dat hij zelf heeft verkozen actief te blijven in het werkgebied van de kwaliteitsborging c.q. betrouwbaarheidsanalyse.

Het begrip 'risico' geeft in feite veel onbegrip. De meest gangbare definities voldoen niet. De meest toepasbare is: Risico is een functie van kans en gevolg. Voorbeelden te over dat die functie in elke situatie anders uitkomt, denk maar aan het verschil van een loterij of een LPG-ongeval. Op basis van allerlei studies en invalshoeken over aantallen slachtoffers e.d. (boeken van SZW, FACTS, etc.) voldoet de definitie **Risico is kans op overlijden** dan ook beter. Het verliesrisico wordt vrijwillig 100 keer meer geaccepteerd dan onvrijwillig.

Qua beleving is er veel te melden. Wie maakt zich nog wél druk om 'Hotel Polen' (1977), 'Dakota' (1992), 137 verkeersdoden per uur wereldwijd, en wie maakt zich niet meer druk om 'Enschede' (2000), 'Volendam' (2001) of 1 verkeersdode op 20.000 verkeersdeelnemers per jaar in Nederland? Maatschappelijke ontwikkelingen worden uitvergroot door risicokaarten en het (selectieve) nieuws van de dag (bv. over stroomstoringen).

Met bijvoorbeeld het getalsmatig uitrekenen van sterftcijfers door pensioenmaatschappijen is risicobeleving verworpen tot een betrekkelijk begrip. Het komt echter aan op analyse (vergelijking) van werkelijke cijfers.

Johan de Knijff trachtte, vanuit zijn ervaring op kwalitatieve risicobeleving, de verwarring over het begrip 'Risico' te ontknopen middels de punten volledigheid, risicowaarneming, adequaat model, (ongeldige) toepassingen en verbeteringen.

Met als opstap dat de Franse academische bibliotheek **Risico** (naar later in de lezing blijkt terecht) heeft gecategoriseerd onder 'sociologie' gaf hij aan dat risico een overbelast begrip is, namelijk vooral gericht op veiligheid (kans op voorkomen of voldoende veilig). Een andere invalshoek is concrete risico's (gewonden, e.d.) ten opzichte van groepsrisico's (schade aan infrastructuur). Risico-assessment heeft daarom niets te maken met rationele besluitvorming. Het risico wordt beleefd op de manier zoals dat grafisch wordt uitgebeeld en rationeel of pragmatisch wordt benaderd.

De modellering van risico's kan op verschillende manieren: psychologisch, sociologisch of integraal; er is maar één conclusie: alle modellen zijn op zich onvolledig, maar moeten worden gezien en geplaatst in hun context. Conclusie is dat risico een isoleerbare stap in de besluitvorming moet zijn.

Als tegenvoorbeeld geldt het gevaar van het adequaat (zonder emotie) verwoorden of weergeven van een risico, bijvoorbeeld kernongeval 10E-10 per jaar met 10 doden. Een meetinstrument hierbij is de factor 'kosten per QUALY' (QUALY = Quality-Adjusted Life Year of wel uitgespaard leven). Brand heeft hierbij de laagste factor, overstroming de hoogste. Gevaar bestaat voor (on)zekerheid en (on)beheersbaarheid, gebaseerd op onjuiste modellen (bv. overlijdensrisico).

Verbetering in de acceptatie van het adequaat risicobegrip is voeding voor komende lezingen op het gebied van (on)zekerheid en (on)beheersbaarheid. Met deze begrippen is risico dan ook weer helemaal terug op sociologisch terrein.

Andre Besemer & Frans Rekers

Indien onbestelbaar retour: Statensingel 85a, 3039 LE Rotterdam

Bedankt!

Toen de nieuwsbrief nog niet door SMIC, onze huidige drukker, werd verspreid, had de familie Nederend er een flinke taak aan om alle losse onderdelen netjes bij elkaar te voegen. Met name de kinderen van *Hans*, *Tom* (19) en *Marieke* (14) hebben de afgelopen jaren met zin en soms ook tegenzin de enveloppen gevuld, geplakt en gestempeld. Het waren er meestal rond de 250 en dat was toch altijd een flinke stapel.

Ook al wordt er nu incidenteel nog wel eens een beroep gedaan op *Tom* en *Marieke* voor flyers en bijvoorbeeld het jaarboek, het grote regelmatig terugkerende werk voor de nieuwsbrief is definitief voorbij. Het bestuur wil hier echter niet zonder meer aan voorbijgaan en vindt dat *Tom* en *Marieke* een prominent plaatsje in de nieuwsbrief verdienen.

Namens het bestuur danken wij jullie van harte voor de inzet van de afgelopen jaren, die er steeds voor heeft gezorgd dat er maar een zeer korte tijd zat tussen de gedrukte stapel nieuwsbrieven en het moment dat deze bij de leden op de mat lag.

Bestuur NVRB

Redactie NVRB-nieuwsbrief

Ten slotte:

Tom vult tegenwoordig zijn studietoelage aan als part-time badmeester en part-time sportjournalist bij **AD Groene Hart**.

Marieke zoekt nog vervangende werkzaamheden.

COLOFON

De **NVRB**-Nieuwsbrief is een periodieke uitgave van de Nederlandse Vereniging voor **Risicoanalyse** en **Bedrijfszekerheid**.

Redactie NVRB-Nieuwsbrief

Peter Blanker, Martijn Flinterman.

Bijdragen aan deze uitgave van:

Peter Blanker, Jos Wessels, Martijn Flinterman, Theo Logtenberg, Aarnout Brombacher, Johan de Knijff, Marjolein de Jong, Andre Besemer, Frans Rekers, Hans Nederend, Gonda Neddermeijer.

Redactieadres

Peter Blanker

p/a Belastingdienst B/CPP

Herman Gorterstraat 5

3511 EW Utrecht

tel. 030 – 275 6000 / 06 – 1860 3079

E-mail redactie@nvr.nl

Sluitingsdatum kopij voor de volgende nieuwsbrief:

15 september 2008.

(c) 2008 NVRB

Alle bijdragen in deze nieuwsbrief zijn geschreven op persoonlijke titel, tenzij anders vermeld. Wilt u (delen van) deze nieuwsbrief gebruiken? Neem dan contact op met de redactie en/of het bestuur!